

УДК [902:929](477)

ПАМ'ЯТІ СЕРГІЯ МИКОЛАЙОВИЧА РИЖОВА

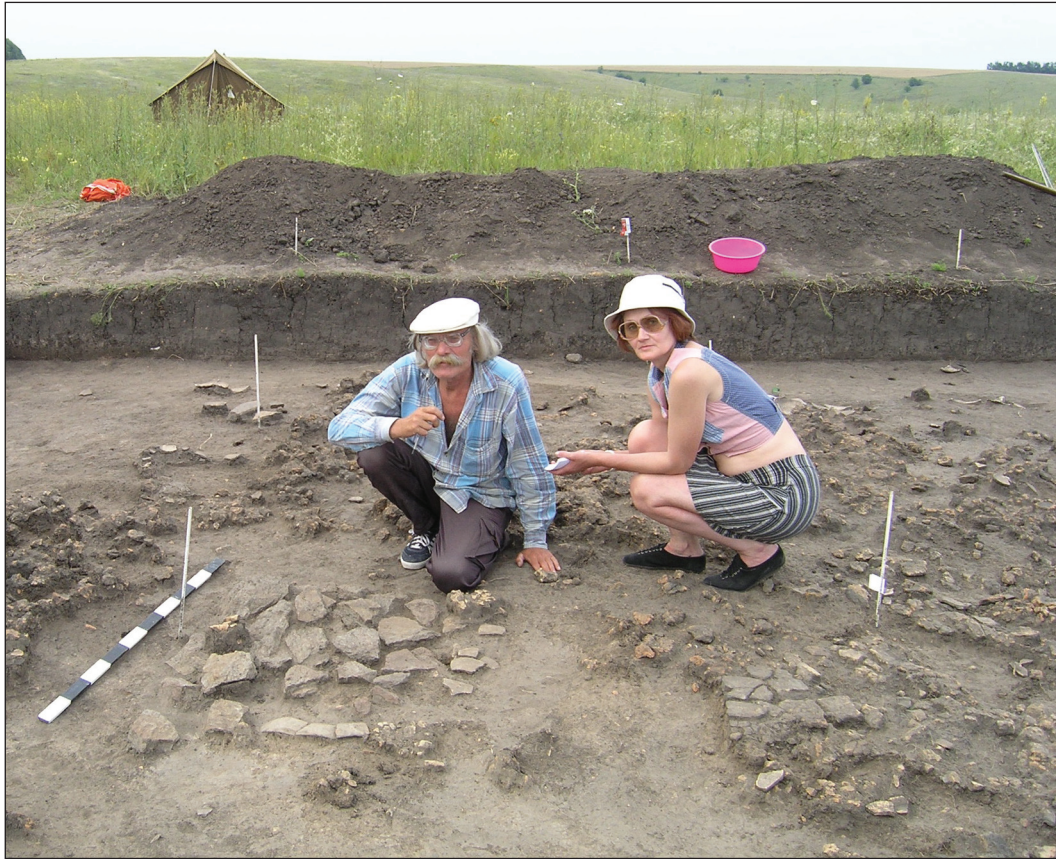
С. М. Рижов в Археологічному музеї Інституту археології НАН України (2011 рік)

22 липня 2022 р. пішов із життя Сергій Миколайович Рижов, справжній Вчений і справжня Людина. Про його наукові здобутки і людські якості важко писати, не починаючи кожне слово з великої літери.

Сергій Миколайович — інтелектуал, ерудит, наділений непересічними талантами фахівця — завжди вважав, що без самовідданої праці самих лише талантів для отримання наукових результатів замало. І тільки таким дослідникам піддається кераміка — джерело, в роботі з яким Сергію Миколайовичу мало

рівних. Уміння знаходити баланс між загальними тенденціями й індивідуальними особливостями в роботі з якісними та кількісними ознаками і сотні тисяч одиниць трипільського посуду, що пройшли через руки вченого, забезпечили йому блискучі результати. Сергій Миколайович суттєво удосконалив таксономічну структуру Кукутень-Трипільського культурного комплексу, виділивши в його складі західнотрипільську культуру і ряд локальних груп і типів пам'яток, розробив їхню хронологію, ідентифікував зв'язки між населенням різних регіонів як усередині культурного комплексу, так і поза його межами, активно розробляв проблеми змін матеріальної культури унаслідок міграційних процесів. Ідеї дослідника викладені у його кандидатській дисертації, серіях статей і написаних у співавторстві монографіях.

Від праці на розкопі та систематизації первинних даних і до підготовки публікацій Сергій Миколайович просто розчинявся в роботі. Навіть просто асистувати вченому можна було лише завмираючи від захоплення. За ті секунди, що пролітали, поки дослідник підносив фрагмент кераміки до окулярів, його пальці гітарним рифом пробігали по поверхні, безпомилково відтворюючи форму. Гармонії спільної праці і спілкування про все на світі просто зачаровували — як же страшенно їх ніколи не хотілося переривати... Виважені аргументи дослідника завжди були наповнені його багатим досвідом і широкою перспективою поглядів, а просто фантастичне почуття гумору додавало дискусіям свободи і легкості. У якийсь неймовірний спосіб ця атмосфера свободи ледь не фізично відчувалася поряд із Сергієм Миколайовичем...

С. М. Рижев та В. О. Шумова під час розкопок трипільського поселення Колодисте II, 2004 р.

Сергій Миколайович пішов з життя, але залишився в нас. Не з нами, а саме в нас — у дружині, також відомому археологу, Валентині Шумовій, синові Андрії, сестрі Зої, друзях і колегах. Розмаїття трипільської кераміки ми бачимо крізь окуляри запропонованої вченим типології, робота над різними науко-

вими проблемами слідує ритмам його хронологічних схем, а висловлені Сергієм Миколайовичем гіпотези і окреслені ним перспективи роботи не залишають шансів млявості і неробству.

О. ДЯЧЕНКО,
Ю. Я. РАССАМАКІН